

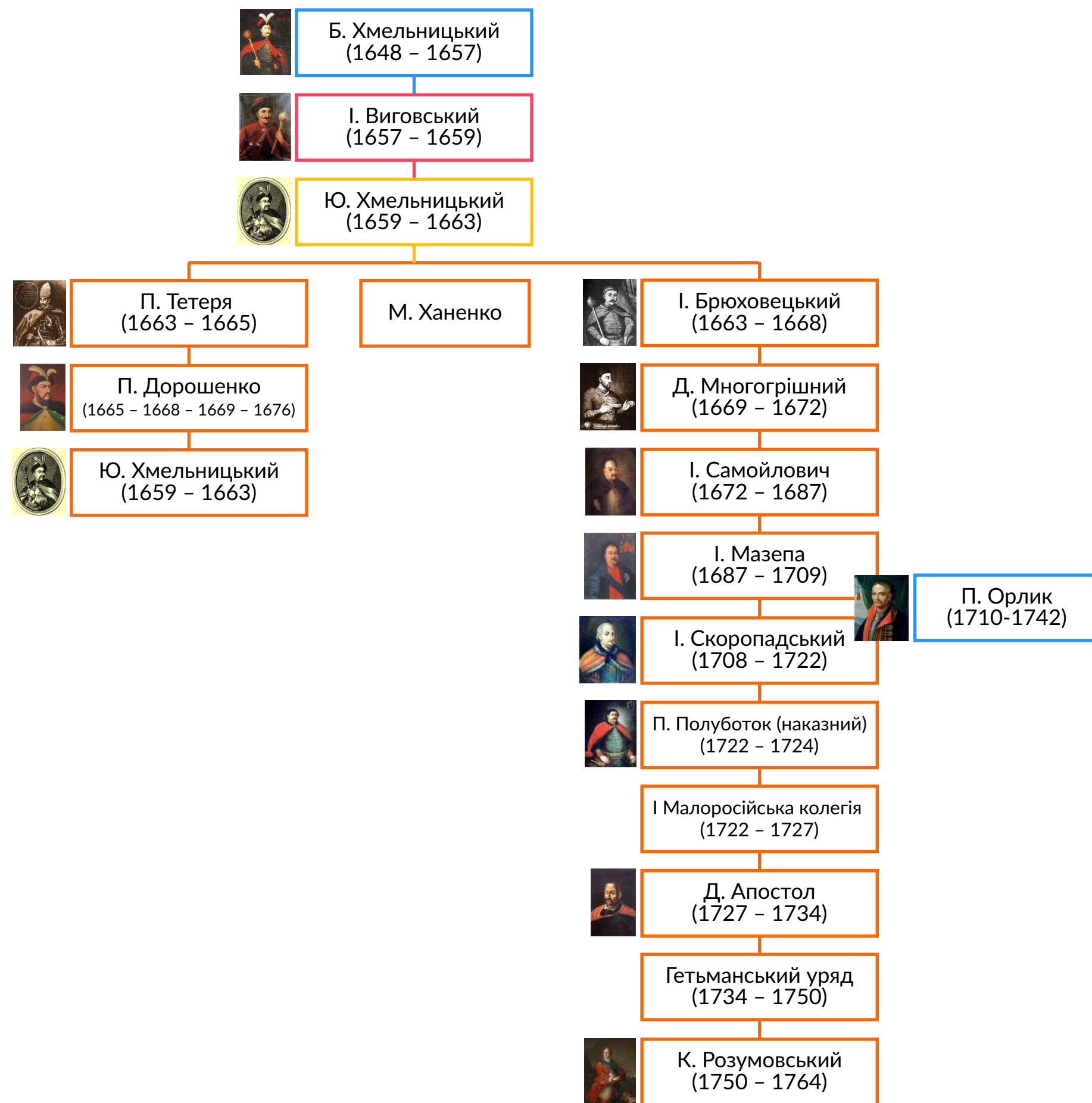

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Повний курс підготовки до ЗНО

Тема 9.

*Українські землі наприкінці
50-х – 80-ті рр. XVII ст.*

ПОЛІТИКА ГЕТЬМАНА І.ВИГОВСЬКОГО. ГАДЯЦЬКИЙ ДОГОВІР

Генеральний писар
І. Виговський

Старшинська рада
в Чигирині в серпні 1657 р.

У зовнішньополітичній
діяльності

Прагнув продовжувати
політику Б.Хмельницького,
спрямовану на досягнення
незалежності

Подвійна гра
Москви призвела до
пошуку нового
союзника

У внутрішній
політиці

Прагнув задовольнити
інтереси старшинської
верхівки

Щедрі дарунки
земельних наділів
спричинили невдоволення
незаможного козацтва

ГАДЯЦЬКІ ПУНКТИ (6 ВЕРЕСНЯ 1658 р.)

Україна, Польща й Литва утворювали федерацію трьох самостійних держав, об'єднаних лише спільно обраним королем

Україна в межах Київського, Чернігівського та Брацлавського воєводств отримувала незалежність як Велике князівство Руське

Законодавча влада мала належати депутатам від усіх земель, а виконавча – в руках гетьмана, який обирався б довічно й затверджувався королем

Князівство матиме власне військо (30 тис. козаків, 10 тис. найманців), судову й фінансову системи, карбуватиме монету

Церковну унію належало скасувати в усіх трьох державах. Православна церква повинна мати такі ж права, як і католицька. Передбачалося створення двох університетів.

Найважливіша битва: 28 червня 1659 р. в районі с. Соснівки під Конотопом

Б. Хмельницький
(1648 – 1657)

Договори:

- 1) Зборівський
- 2) Білоцерківський
- 3) Березневі статті

І. Виговський
(1657 – 1659)

Гадяцький трактат

Ю. Хмельницький
(1659 – 1663)

Переяславський договір
Слободищенський трактат

ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР

Московські воєводи одержували право прибути із залогами не тільки до Києва, а й до Переяслава, Ніжина, Чернігова, Брацлава та Умані

Україна перетворювалася на автономну частину Московського царства

Гетьманському урядові заборонялося вести самостійну зовнішню політику

Заборонялося без царського дозволу переобирати гетьмана

Заборонялося оголошувати війну або посилати полки на допомогу сусіднім державам

Гетьман втрачав право призначати і звільняти генеральну старшину та полковників

ОСНОВНІ ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕТНІСТІ

Розпізнавати на картосхемі

- 1) території, підвладні гетьманам
Лівобережної та Правобережної України;
- 2) території, що перебували під контролем
Московського царства, Османської імперії, Польщі.

Характеризувати

- 1) зовнішню та внутрішню політику гетьманів,
зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель;
- 2) особливості господарського та церковного життя.

ПОДІЛ ГЕТЬМАНЩИНИ

Б. Хмельницький
(1648 – 1657)

Договори:

- 1) Зборівський
- 2) Білоцерківський
- 3) Березневі статті

І. Виговський
(1657 – 1659)

Гадяцький трактат

Ю. Хмельницький
(1659 – 1663)

Переяславський договір
Слободищенський трактат

Річ Посполита

Правобережжя
П. Тетеря
(1663 – 1665)

Московське царство

Лівобережжя
І. Брюховецький
(1663 – 1668)

ГЕТЬМАНУВАННЯ ПАВЛА ТЕТЕРІ 1663 – 1665 рр.

Петро Дорошенко

МОСКОВСЬКИЙ ДОГОВІР (1665 р.)

Московські воєводи й залоги
отримували право перебувати майже в усіх великих містах

Збирання податків покладалося на московських воєвод,
а збори цілком мали надходити до царської казни

Вибори гетьмана могли відбуватися лише
з дозволу царя та за присутності царського представника

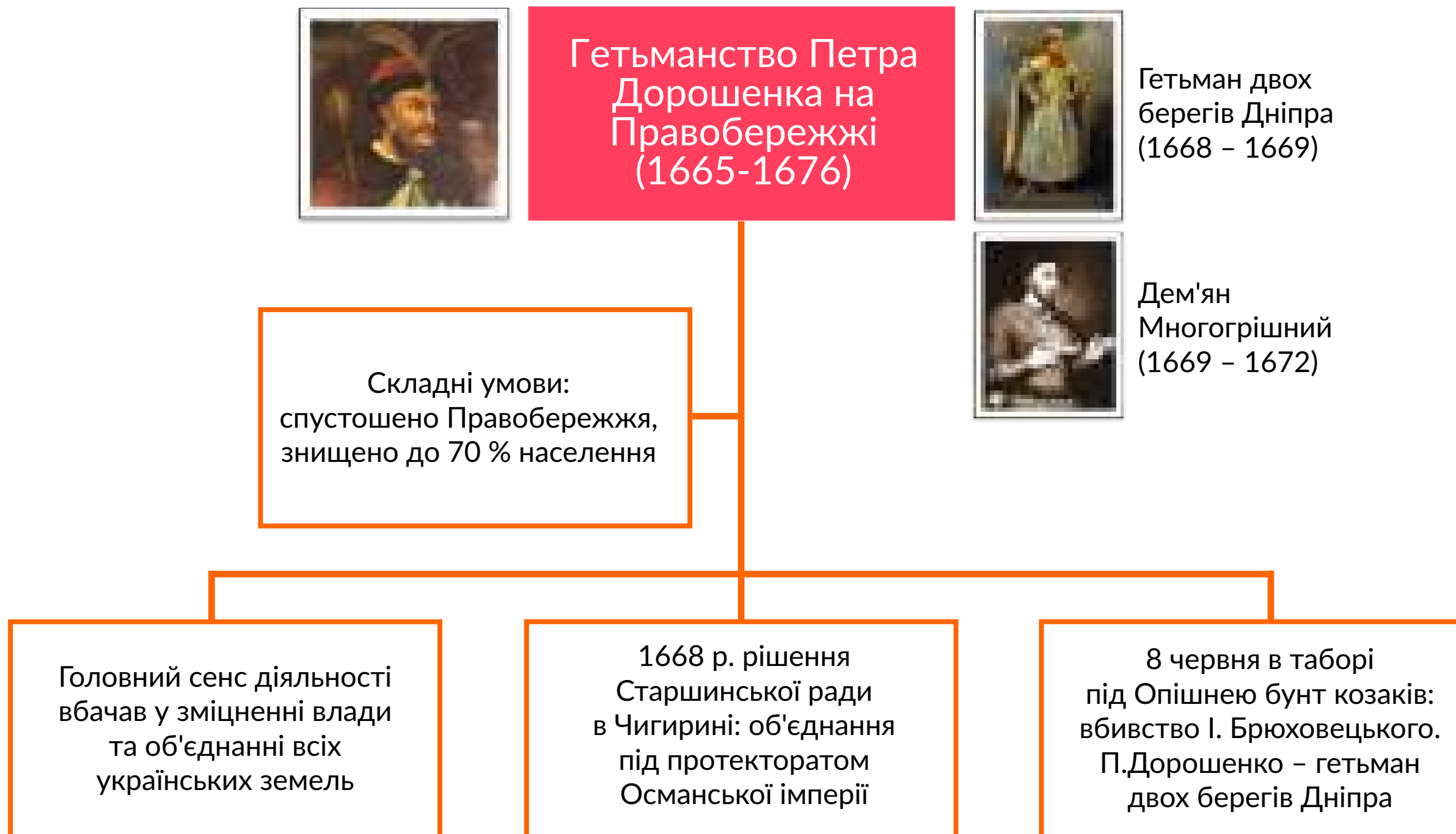

Гетьманський уряд було позбавлено права
на проведення самостійної зовнішньої політики

ПОЛІТИКА ПЕТРА ДОРОШЕНКА

Б. Хмельницький
(1648 – 1657)

Договори:
1) Зборівський
2) Білоцерківський
3) Березневі статті

І. Виговський
(1657 – 1659)

Гадяцький трактат

Ю. Хмельницький
(1659 – 1663)

Переяславський договір
Слободищенський трактат

П. Тетеря
(1663 – 1665)

І. Брюховецький
(1663 – 1668)

П. Дорошенко
(1665 – 1668 – 1669 – 1676)

Д. Многогрішний
(1669 – 1672)

ГЛУХІВСЬКІ СТАТТІ (9 БЕРЕЗНЯ 1669 р.)

Московські воєводи лишалися тільки в п'яти містах,
причому вони не мали права втручатися
у справи місцевого врядування

Встановлювався козацький реєстр
чисельністю 30 тис.

Гетьманові заборонялося вступати
в зносини з іншими державами

Податки мала право
збирати тільки старшина

Д.Многогрішний захищав
інтереси України, прагнув
об'єднати українські землі

Виступав проти рішень
Андрусівського договору.
Домігся, щоб Київ залишився
у складі Лівобережної України

Обстоював
автономію України

Намагався ослабити роль
козацької старшини.
З цією метою створив
наймане військо

Намагався подолати
промосковські настрої
серед козацької старшини

16 – 17 червня 1672 р.
в Козацькій Діброві
між Конотопом і Путивлем
на Генеральній раді обрали
гетьманом І. Самойловича

Конотопські статті

Склалися з 10 пунктів:

1. Про підданство Запорозького війська.
2. Про мир з Короною Польською і про Київ.
3. Щоб гетьман без відома всього війська нікого не судив і не карав.
4. Щоб гетьман без відома царської величності і всього Запорозького війська ні про що не листувався з жодним стороннім монархом і з гетьманом Дорошенком та не чинив усних змовлянь.

...

Доповнювали Глухівські статті.

Ще більше обмежували владу гетьмана.

Внутрішня політика

Припинив скликання
Генеральної військової ради,
а державні справи вирішував
зі Старшинською радою

Обстоював інтереси
старшини, сприяв
розширенню
їхніх землеволодінь

Для забезпечення порідку
(усупереч Конотопським
статтям) утримував наймане
(компанійське та сердюцьке)
військо

Зовнішня політика

Орієнтувався на Москву
й вороже ставився
до Польщі та
Османської імперії

Був противником
московсько-польської угоди
про поділ України

Прагнув порозуміння
Московської держави
й Гетьманщини
з Османською імперією
і Кримом

СОЮЗ ГЕТЬМАНА П.ДОРОШЕНКА З ОСМАНСЬКОЮ ІМПЕРІЄЮ

Корсунська угода (1669 р.)

Рада ухвалила
прийняти турецький протекторат

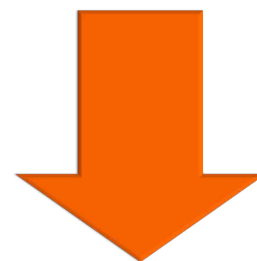

Не все козацтво підтримало угоду

Рішення старшини
засудили запорозькі козаки

Корсунська угода (1669 р.)

Травень 1672 р. 120-тис.
турецьке військо на чолі
з Мегмедом IV рушило
в похід на Брацлавщину

проти Речі Посполитої,
де козаків очолив
М.Ханенко

«ВІЧНИЙ МИР» (6 ТРАВНЯ 1686 р.)

Польща визнавала за Московським царством
Лівобережну Україну з Черніговом і Стародубом та Запоріжжя

Польська сторона відмовлялася від зазіхань на Київ,
за що отримувала вішкодування

Територія Брацлавщини та Південної Київщини
ставала нейтральною незаселеною зоною між двома державами

За Польщею визнавали
Північну Київщину, Волинь і Галичину

За Польщею визнавали
Північну Київщину, Волинь і Галичину

Умови договору
між Річчю Посполитою та Московією

АНДРУСІВСЬКИЙ ДОГОВІР (30 СІЧНЯ 1667 р.)

Воєнні дії між Москвою і Польщею припинялися.
Встановлювалося перемир'я на 13,5 років

Запорозька Січ переходила під контроль обох держав

Під владою Московії залишалася Лівобережна Україна,
їй поверталася Сіверщина, Смоленщина та на два роки Київ

За Польщею закріплювалися
землі Білорусі й Правобережної України

БУЧАЦЬКИЙ МИРНИЙ ДОГОВІР (18 ЖОВТНЯ 1672 р.)

1

Польща віддавала Туреччині
все Подільське воєводство з Камянцем

2

Брацлавщиною й Південною
Київщиною мав опікуватися
П. Дорошенко під протекторатом
Туреччини;

3

У складі Польщі залишалися
Галичина, Волинь та Північна Київщина

БАХЧИСАРАЙСЬКИЙ МИРНИЙ ДОГОВІР (23 СІЧНЯ 1681 р.)

Кордон між Московською державою
та Туреччиною встановлювався по Дніпру

Османська імперія приєднувала до своїх володінь
Південну Київщину, Брацлавщину та Західне Поділля

Московське царство контролювало
Лівобережну Україну й Київ

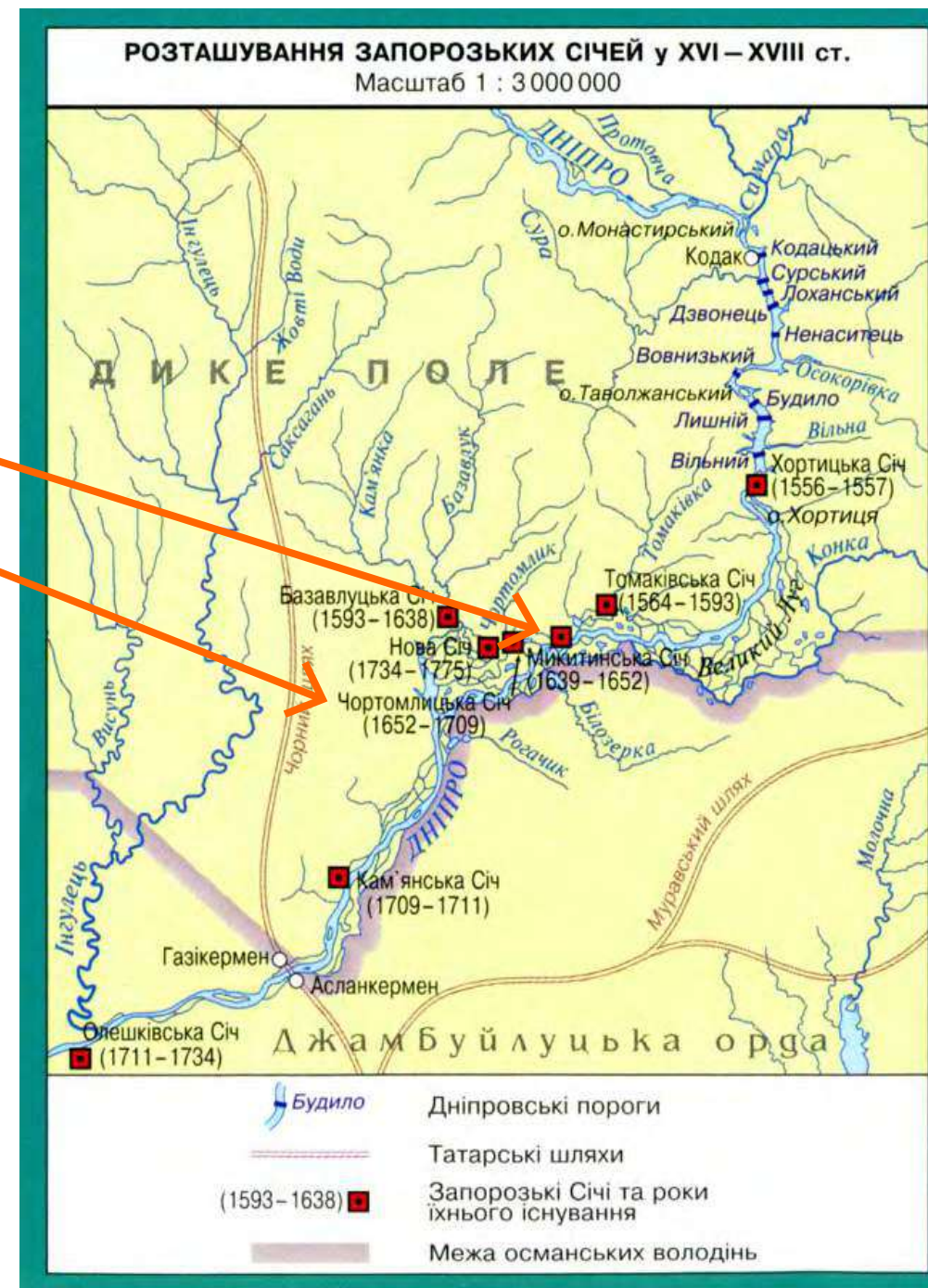

Протягом 20 років територія між Південним Бугом
та Дніпром мала залишатися незаселеною

ЗАПОРІЗЬКА СІЧ У СКЛАДІ ГЕТЬМАНЩИНИ

Хортицька (1556 – 1557)
Томаківська (1564 – 1593)
Базавлуцька (1593 – 1638)
Микитинська (1638 – 1652)
Чортомлицька (1652 – 1709)
Кам'янська (1709 – 1711)
Олешківська (1711 – 1734)
Кам'янська (1730 – 1734)
Нова (Підпільницька) (1734 – 1775)

«ВЕЛИКИЙ ЗГІН» (1678 – 1679)

ЧИГИРИНСЬКІ ПОХОДИ ТУРЕЦЬКО-ТАТАРСЬКОГО ВІЙСЬКА

1676 р. зречення
П. Дорошенка

Весна 1677 р.
Юрій Хмельницький
із загонами турецького
війська вирушив на Україну

1677 р. – перший
чыгиринський похід

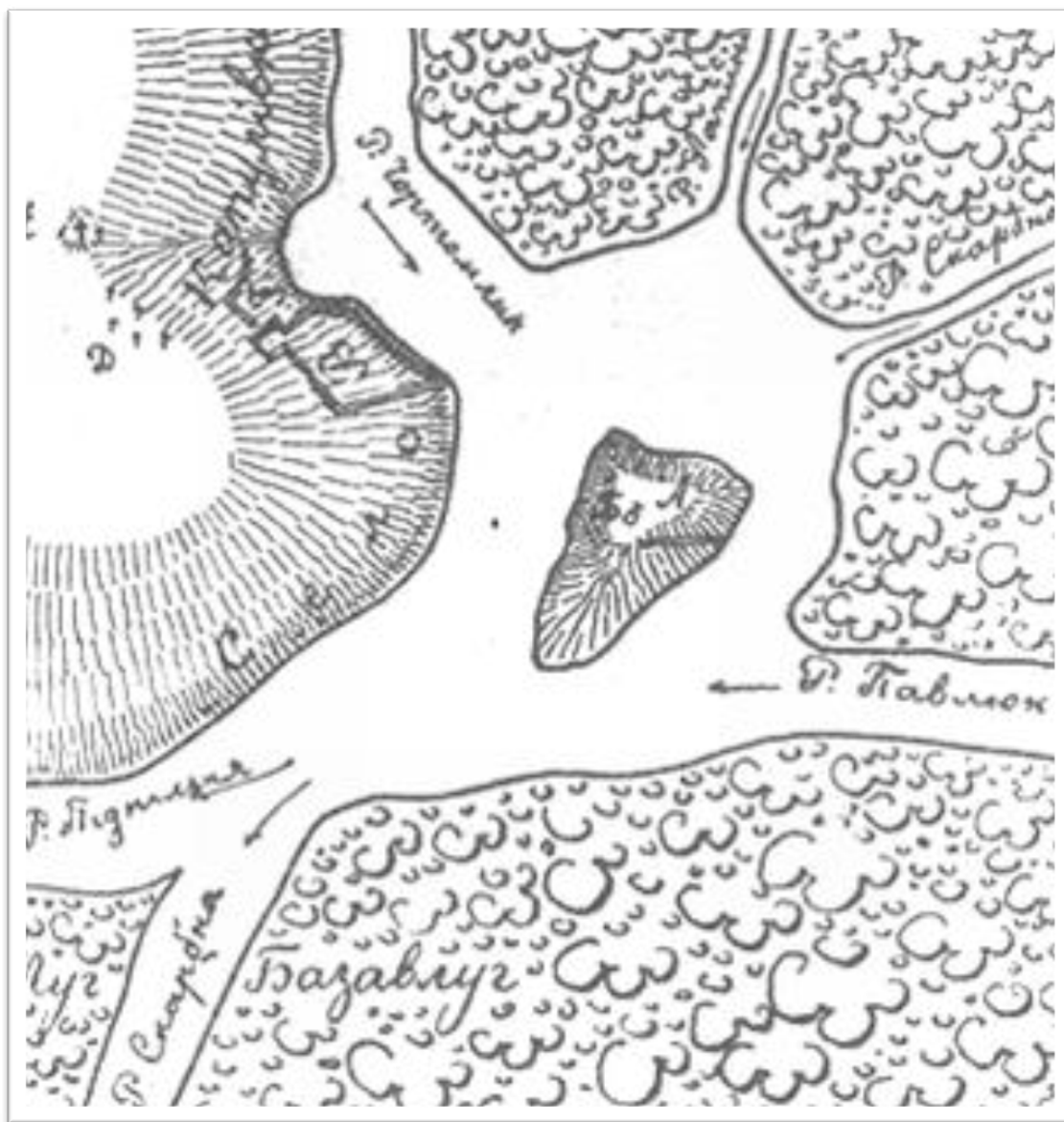

1678 р. - другий похід
200-тисячної турецько-татарської
армії під командуванням
візира Кара-Мустафи.

ЧОРТОМЛИЦЬКА СІЧ

1652 – 1709 рр.

Іван Сірко

ОСНОВНІ ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕТНІСТІ

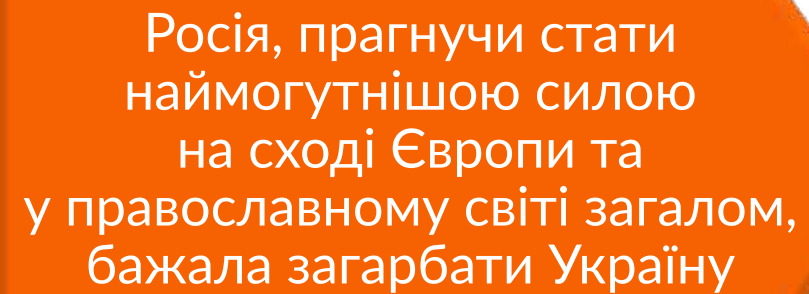
Визначати

- 1) причини та наслідки Руїни;
- 2) укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами;
- 3) найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель;
- 4) особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

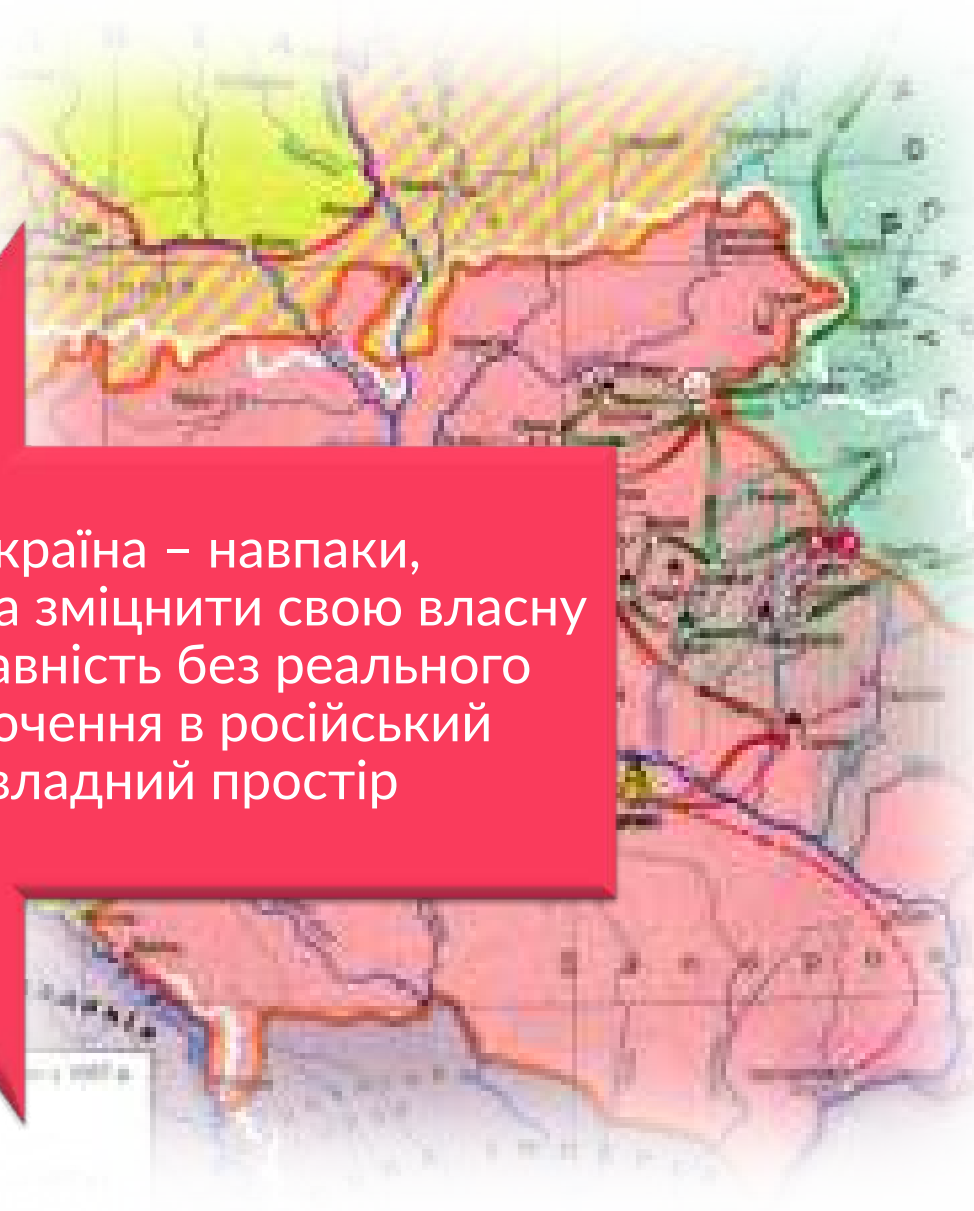
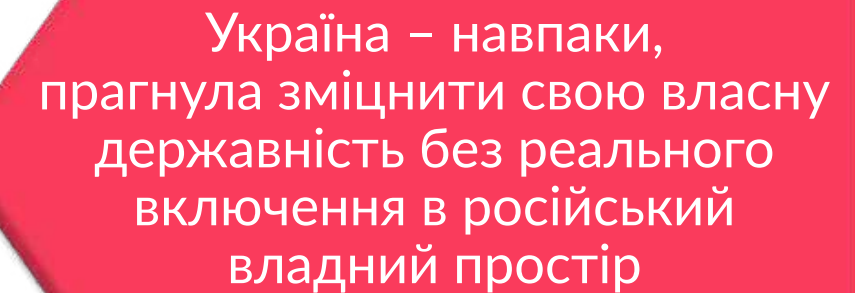

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА 1658 – 1659 рр.

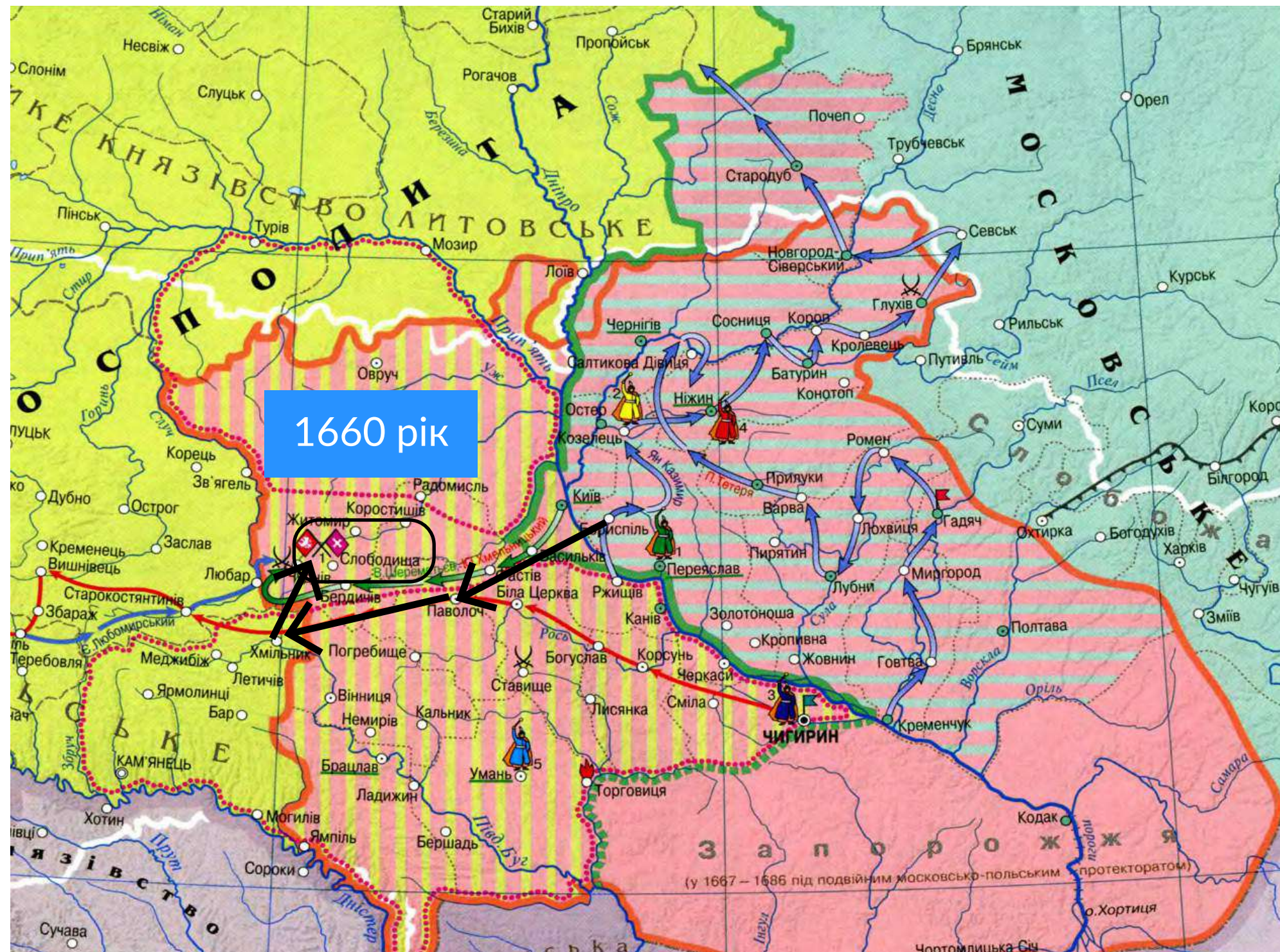
**Основною причиною війни була
несумісність підходів урядів
щодо подальшого
розвитку двосторонніх
відносин:**

Росія, прагнучи стати
наймогутнішою силою
на сході Європи та
у православному світі загалом,
бажала загарбати Україну

Україна – навпаки,
прагнула зміцнити свою власну
державність без реального
включення в російський
владний простір

Руїна

період в історії України, що охоплює 60-80-ті роки XVII ст., який супроводжувався вторгненням іноземців, розколом Гетьманщини, її поділом між Московським царством, Річчю Посполитою та Османською імперією, внутрішньою боротьбою козацької старшини за владу, громадянськими війнами та страхітливим спустошенням Правобережної України

